

Hitabeti yüksek bir kardeşin sürekli nazarların kendine çekilmesinden korkup geri durması uygun olur mu? "Meziyetin varsa hafâ türabında kalsın; tâ neşvünemâ bulsun." ile "Ey zîhassa-i meşhure! Taayyünle zulmetme!" ifadelerini nasıl anlamalıyız?

"Ey zîhassa-i meşhure! Taayyünle zulmetme!"

Kişi, kabiliyet ve meziyetlerini Allah'ın rızasını esas almadan, insanların nazarını hedef ittihaz ederek, desinler için, şan ve şöhret kazanmak için kullanırsa, bunun Allah'ın indinde hiçbir kıymeti yoktur, çok çirkin, bir davranıştır.

Sürekli ön planda olma, devamlı ön saflarda görünme arzusu hem kişinin manevî hayatını tüketen bir zehir hem de kardeşlerini rencide edecek bir zulümdür. Çünkü insanlar nefis taşıyor, böyle hareket edildiği zaman nefisler devreye girer ve kardeşler arasında samimi ittifak ve vifak zedelenir. İnsan ön safta olmadan da meziyet ve kabiliyetlerini davasında kullanabilir.

"Meziyetin varsa hafâ türabında kalsın; tâ neşvünemâ bulsun."

Bu cümle, kişilerin kabiliyet ve meziyetlerini inkâr edip köreltmesi gerektiğini ifade etmiyor. Aksine meziyet ve kabiliyetler o kadar kıymetlidir ki, yerinde ve zamanında kullanılmazsa şer hesabına geçer ve meccanen yok olur. Tekemmül etmeden açılırsa o kabiliyetler hebaen gider, denilerek korunmaya çalışılıyor.

Her Müslüman meziyet ve faziletlerini gizlerse onlar körelir, manen ve maddeten terakki mümkün olmaz, âlem-i İslam geri kalır. Mimar Sinan o büyük kabiliyetini gizlemiş olsaydı, dünyanın gıpta ile baktığı hayret ve hayranlıkla temaşa ettiği Süleymaniye ve Selimiye gibi muhteşem mabetler, eserler vücut bulabilir miydi?

Güzel sesli müezzinlerin ezan okuması sayesinde Müslüman olan birçok gayr-i müslim var; şayet bu müezzinler seslerini riya olur endişesi ile gizleselerdi bu mümkün olur muydu?

Mühim olan o meziyetlerle gurura girmemek, riyaya vesileyapmamak, Allah'ın ihsanı

bilip O'nun rızasına uygun olarak kullanmaktır.

Her kimde bir güzellik, kemalat, meziyet, makam ve servet varsa hepsi Yüce Allah'ın ihsanıdır, ikramıdır, lütfudur. Hiç kimse kendi meziyeti ve serveti ile iftihar edemez ve gururlanamaz. Zira Yüce Allah insanı en mükemmel bir şekilde terbiye etmiş, mahlûkatın en şerefli olarak yaratmış, akıl, şuur ve nutuk gibi en büyük nimetleri ona ihsan etmiştir.

Allah bize akıl ve idrak vermeseydi hayvandan bir farkımız olur muydu?

Eğer Yüce Allah elimizi kalem tutacak şekilde terbiye etmeseydi, bir ressam resim çizebilir miydi?

Arıyı bal yapabilecek şekilde terbiye eden, ipek böceğini ipek dokuyabilecek biçimde yaratan, ağacı meyve verecek şekilde tanzim eden Allah, insanı da hayırlı işler yapabilecek bir fitratta ve kabiliyette yaratmıştır. Arı balıyla, ağaç meyvesiyle, tavuk yumurtasıyla, sığır sütüyle iftihar edemeyeceği gibi, en mükemmel bir istidatta ve hayırlı işler yapabilecek bir fitratta yaratılan insan da meziyetleriyle iftihar edemez, iyilikleriyle gururlanamaz.

"İnsanın yaptığı kemalât ve iyiliklerde hakkı yoktur; mülkü değildir, onlara güvenemez."

Bütün aynalarda tecelli eden ışık, güneşten geldiği gibi, insandaki her güzellik de Allah'tan gelmektedir. İnsana düşen meziyetleriyle ve iyilikleriyle gururlanmak değil, o nimetlerden dolayı Rabbin şükretmektir. İnsana yakışan şöhret değil, tevazudur, kendini methetmek değil, istiğfardır. Yüce Allah, servetiyle, makam ve mevkiyle, ilim ve kudretiyle gururlanan kişiye merhamet nazarıyla bakmaz.

Akıllı insan kendisinde bulunan maddî ve manevî nimetlerin, Rabbinin birer ikramı olduğunu unutmaz ve O'na şükreder. İnsana her ne iyilik, hayır, maddî ve manevî menfaat isabet etse, bunlar Allah'ın ihsanıdır, ikramıdır. İnsanın yaptığı çirkin işler, işlemiş olduğu günahlar ve kusurlar ise kendi nefsindedir. Nitekim bir ayette mealen şöyle buyrulur: **"Sana gelen her iyilik Allah'tandır. Sana gelen her kötülük ise nefsindedir."** (Nisa Suresi, 4/79)

İnsanı yüceltecek en güzel hasletlerden biri tevazu olduğu gibi, onu alçaltan, zelil ve perişan eden de gururdur.